

ਜੈਸ਼੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੇ.

ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਮੇਸਰਜ਼ ਕੰਫਿਟਸ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਜਵਾਬਦਾਤਾ

2004 ਦਾ FAO ਨੰ. 4329

13 ਅਗਸਤ, 2019

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996—S.34—ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਧਾਰਾ— 30.03.1995 ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ.1 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ—ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ — ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 20.04. 1999 ਅਰਥਾਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 26(9) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ—ਅਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ — ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਏ.ਡੀ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ — ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ — ਅਪੀਲ ਤਰਜੀਹੀ—ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਲਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ—ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਜੇਕਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ—ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 137 ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀ ਹੈ—ਭਾਵੇਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ - ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪੀ. ਮਨੋਹਰ ਰੈੱਡੀ ਐਂਡ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਵੈਲੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਅਤੇ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ (ਸੁਪੈਰਾ) ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਹਨ । ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ ਸੀਮਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 137 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਕਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਧਿਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ

ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਪੈਰਾ 10)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਜਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਣਾ ਹੈ

ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਧਿਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, *ਬਿਨੋਦ ਬਿਹਾਰੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (1993) 1 SCC 572* ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪੱਟੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਨਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅਰਾਮ ਅਤੇ ਰੋਕ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਣਚਾਹੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ *ਸੀਲੈਂਡ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਐਂਡ ਐਕਸਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕਿਨ ਸ਼ਿਪ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਇੰਡੀਆ) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿ. ਲਿਮਿਟੇਡ, 2011(5) ਬੋਮ. ਸੀਆਰ 572*, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸਾਲਸੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸੀਮਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ. *ਬਿਨੋਦ ਬਿਹਾਰੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਸੁਪੈਰਾ)* ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤੇਲ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਸਾਰ ਆਇਲ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪੈਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(11 ਲਈ)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ.ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ 20.02.1998 ਦੇ ਪੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ 05.03.1998 ਤੱਕ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ 02.03.1998 ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੰਮ 15 ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਦਿਨ ਭਾਵ 20.03.1998 ਤੱਕ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਹਰਿਆਣਾ, ਪੰਚਕੂਲਾ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 20.04.1999 ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਧਾਰਾ 26(9) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ; (i) ਕੰਮ ਛੱਡਣ ਦੀ, ਜਾਂ (ii) ਕੰਮ ਛੱਡਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ, ਜਾਂ ਕੰਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਆਦੇਸ਼। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, 20.03.1998 ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਭਾਵ ਉਹ ਮਿਤੀ ਜਿਸ ਤੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਹੁਕਮਾਂ (ਜਾਂ ਕੰਮ ਛੱਡਣ ਜਾਂ

MARKETING AND OTHERS (*Jaishree Thakur, J.*)
ਇਸ ਦੇ ਨਾਂ ਕਰਨ ਦੇ) ਅਧੀਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। -
ਤਿਆਗ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਮਾਮਲਾ ਚੀਫ਼ ਦੁਆਰਾ
ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਹਰਿਆਣਾ, ਪੰਚਕੂਲਾ 20.09.1998 ਤੱਕ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ
ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 26(9) ਅਨੁਸਾਰ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ,
ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਹਰਿਆਣਾ, ਪੰਚਕੂਲਾ ਦੁਆਰਾ
ਮਿਤੀ 20.04.1999 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਭਾਵ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।
ਇਹ ਧਾਰਾ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ
ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ
ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ
ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ।

(ਪੈਰਾ 14)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ.ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 11.02.2004 ਦੇ
ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਪੰਚਕੂਲਾ। ਇਸ
ਅਨੁਸਾਰ, ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 15)

ਅਲੋਕ ਜੈਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਆਯੁਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੀਵਾਸਤਵ, ਅਭੈ ਗੁਪਤਾ ਦੇ
ਵਕੀਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਜੈਸ਼ੀ ਠਾਕੁਰ, ਜੇ.

(1) ਐਡੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 11.02.2004 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ
ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਪੰਚਕੂਲਾ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ, ਉਸਨੇ
ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 34 (ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ 'ਐਕਟ' ਲਈ) ਦੇ
ਤਹਿਤ 04.12.2000 ਦੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ
ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। .

(2) ਕੁਝ ਸਖੇਪ ਤੱਥ ਜੋ ਨੋਟ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹਨ ਉਹ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ
ਦੁਆਰਾ ਪੰਚਕੂਲਾ ਵਿਖੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਡਰਾਪਰੀਆਂ ਦੀਆਂ
ਰਾਡਾਂ ਅਤੇ ਲੰਬਕਾਰੀ ਬਲਾਇੰਡਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਕਸ ਕਰਨ ਲਈ 30.03.1995 ਦਾ
ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ
ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ,
ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅਵਾਰਡ ਮਿਤੀ 04.12.2000 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਕੋਲ ਪਈ 1,93,005/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 12% ਸਧਾਰਨ ਵਿਆਜ ਅਤੇ 10,000/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਮੁਕੱਦਮੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਉਕਤ ਅਵਾਰਡ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾਰਾਜ਼, ਉੱਤਰਦਾਤਾ

ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਐਡਲ ਅੱਗੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਪੰਚਕੂਲਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਿਤੀ 11.02.2004 ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(3) ਸ੍ਰੀ ਅਲੋਕ ਜੈਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਵਾਰਡ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਵਰਕ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 55% ਪੇਸ਼ਗੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿਰਫ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕੰਮ. 1,12,355/- ਨੂੰ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੇ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੇਸ਼ਗੀ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ 12% ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਡੀ. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਪੰਚਕੂਲਾ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਖੁਦ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਇੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟੈਂਡਰ, ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੇਸ਼ਗੀ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿਹਾਰ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ **ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ** ਬਨਾਮ **ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ**¹ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ / ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਠੇਕਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਠੇਕਾ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਬੋਲੀ ਬੁਲਾਏ ਬਿਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕਈ ਏਜੰਸੀਆਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਕੰਮ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਚਲਾਉਣ ਲਈ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 14 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਛੱਡੇ ਜਾਂ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕੰਮ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਧਾਈ ਅਤੇ ਘਟਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(4) ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਸ੍ਰੀ ਆਯੂਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਤਰਫੋਂ

ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਥੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਧੀਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਉਕਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁਦ-ਮੁਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵਕੀਲ **ਤੇਲ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਿਡ** ਬਨਾਮ **ਐਸਾਰ ਆਇਲ ਲਿਮਿਟਿਡ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ**²। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਾਈਟ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਤੈਅ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਦੇਰੀ ਹੋਈ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੇ ਇਹ ਖੋਜ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਖੁਦ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਰਾਏ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(5) ਮੈਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸੁਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

(6) ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਕੂਲਾ ਵਿਖੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ 30.03.1995 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਡਰਾਪਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਾਡਾਂ ਅਤੇ ਲੰਬਕਾਰੀ ਬਲਾਇੰਡਸ ਫਿਕਸ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਕੰਮ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 30.03.1995 ਨੂੰ ਕੰਮ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 30.05.1995 ਤੱਕ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ, ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਮਰਿਆਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਬਲਾਇੰਡਸ ਲਗਾਏ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਦੋ ਪੱਤਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਮਿਤੀ 19.12.1996 ਅਤੇ 06.01.1997 ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 06.01.1997 ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਿਤੀ 17.01.1997 ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਰਾਹੀਂ ਵਾਪਸ ਲਿਖਿਆ ਕਿ " ਹੇਠਾਂ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰ. 3636 ਮਿਤੀ 3.10.96 ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਜਬ ਮਾਰਕੀਟ ਰੇਟ ਤੱਕ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਤੱਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਮਿਤੀ 6.1.97 ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।" 29.01.1997 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਡਰੈਪਰੀ ਰਾਡਾਂ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਨਮੂਨੇ ਵਾਲੀਆਂ ਡੰਡੀਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿ ਉਕਤ ਦੋ ਕਮਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਰਟੀਕਲ ਬਲਾਇੰਡਸ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਕਮਰਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਿਆਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੰਮ ਦਾ ਠੇਕਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ, ਪਰ

ਕਮਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰੇ। ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ 20.02.1998 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ

MARKETING AND OTHERS (*Jaishree Thakur, J.*)

ਆਰ-2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ.1 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ 05.03.1998 ਤੱਕ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ.1 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਤੀ 02.03.1998 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨੂੰ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ (ਭਾਵ 20.03.1998 ਤੱਕ) ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਹਰਿਆਣਾ, ਪੰਚਕੂਲਾ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 20.04.1999 ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(7) ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 26 ਨੂੰ 20.04.1999 ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਹਰਿਆਣਾ, ਪੰਚਕੂਲਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 26 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 26(9) ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਲਾਜ਼ 26(9) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਕੰਮ ਛੱਡਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਟਿਕਾਊ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 26(9) ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

“ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ :-

- (a) ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਚਾਰਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੰਮ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਜਾਂ
- (b) ਕੰਮ ਛੱਡਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੀ, ਜਾਂ
- (c) ਤਿਆਗ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾ-ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕੰਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਆਦੇਸ਼, ਜਾਂ
- (d) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਕਲਪਕ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਤੋਂ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ/ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਮੰਦੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਮ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦਾ, ਜਾਂ
- (e) ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਕੰਮ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਤੋਂ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਤੋਂ ਅੰਤਮ ਅਦਾਇਗੀ ਜਾਂ ਵਸੂਲੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ (a) ਤੋਂ (e) ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਵੀ

ਨਵੀਨਤਮ ਹੈ. ਜੇਕਰ ਮਾਮਲਾ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਉਸ ਮਿਆਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(8) **ਪੀ. ਮਨੋਹਰ ਰੈਡੀ ਐਂਡ ਬ੍ਰਦਰਜ਼** ਬਨਾਮ **ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਵੈਲੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ**³ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਮਾਨ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਹੈ:-

"ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 28 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 137 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੀਮਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(9) **ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ** ਬਨਾਮ **ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ**⁴ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:-

"6. ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕੋਈ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿੱਲ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਭੁਗਤਾਨ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿੱਲ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਬਿੱਲ

ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੰਤਮ ਬਿੱਲ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ 10 ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਠੇਕੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(10) ਪੀ. ਮਨੋਹਰ ਰੈਡੀ ਐਂਡ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਵੈਲੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਅਤੇ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ (ਸੁਪੈਰਾ) ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੀਮਾਵਾਂ ਲਈ ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਪੱਖ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 137 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। . ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਕਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਧਿਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(11) ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਜਿਸਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਧਿਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਉਠਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ 34? ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, **ਬਿਨੋਦ ਬਿਹਾਰੀ ਸਿੰਘ** ਬਨਾਮ **ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ**⁵ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪੱਟੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅਰਾਮ ਅਤੇ ਰੋਕ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਣਚਾਹੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ **ਸੀਲੈਂਡ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਐਂਡ ਐਕਸਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿ. ਲਿਮਿਟੇਡ** ਬਨਾਮ **ਕਿਨ-ਸ਼ਿਪ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਇੰਡੀਆ) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿ. ਲਿਮਿਟੇਡ**,⁶ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸਾਲਸੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸੀਮਾ. **ਬਿਨੋਦ ਬਿਹਾਰੀ ਸਿੰਘ** ਬਨਾਮ **ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਸੁਪੈਰਾ)** ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਤੇਲ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ **ਐਸਾਰ ਆਇਲ ਲਿਮਿਟਿਡ** (ਸੁਪੈਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(12) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ **ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ** ਬਨਾਮ **ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ**⁷ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਈਵਾਲੀ ਐਕਟ, 1932 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਫਰਮ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵਾਂ ਨੁਕਤਾ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਇਹ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦਾ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, **ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ** ਬਨਾਮ **ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ** (ਸੁਪੈਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਆਧਾਰਿਤ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(13) ਵਧੀਕ ਦੀ ਅਦਾਲਤ. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਪੰਚਕੂਲਾ ਨੇ ਮਿਤੀ 11.02.2004 ਦੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ।

(14) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ 20.02.1998 ਦੇ ਪੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ 05.03.1998 ਤੱਕ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ 02.03.1998 ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਾਵ 20.03.1998 ਤੱਕ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਹਰਿਆਣਾ, ਪੰਚਕੂਲਾ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 20.04.1999 ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਧਾਰਾ 26(9) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ; (i) ਕੰਮ ਛੱਡਣ ਦਾ, ਜਾਂ (ii) 6

ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ

ਛੱਡਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਮਹੀਨੇ, ਜਾਂ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, 20.03.1998 ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਭਾਵ ਉਹ ਮਿਤੀ ਜਿਸ ਤੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਹੁਕਮਾਂ (ਜਾਂ ਕੰਮ ਛੱਡਣ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ) ਅਧੀਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। - ਤਿਆਗ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਦੀ ਧਾਰਾ 26(9) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 20.09.1998 ਤੱਕ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਹਰਿਆਣਾ, ਪੰਚਕੂਲਾ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲਾ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੋਇਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਹਰਿਆਣਾ, ਪੰਚਕੂਲਾ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 20.04.1999 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਭਾਵ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ।

(15) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 11.02.2004 ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਪੰਚਕੂਲਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸੁਮਤੀ ਜੰਡ ਡਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ